

Un calongí il·lustre: Pere Rosselló i Blanch

per
Maruja Arnau i Guerola

El 4 de març del 1897 venia al món a la clara vila de Calonge un vailet que en el temps destacaria com un dels pedagogs més sobresortints ja no sols a la seva pàtria sinó a nivell internacional: Pere Rosselló i Blanch. Va néixer al si d'una família camperola, i si bé professava un gran amor a la terra, ja de petit destacà per la seva intel·ligència i humanitat. El Col·legi de la Doctrina Cristiana de Calonge, emplaçat aleshores on avui es troben les Escoles Nacionals que porten el seu nom, fou el centre docent on va aprendre les primeres lletres i anà formant el caràcter del petit. Per cert que una de les fites que colpiren amb escreix els seus sentiments humanitaris i contraris a tot acte violent, fou el saqueig i incendi del convent en què ell inicià la seva educació durant els avalots del 1909, ressò de la «Setmana Tràgica» de trist record pels que visqueren aquells successos.

Els estudis el van allunyar del seu poble natal. Tot primer va ésser l'Institut de Girona que albergà l'estudiant novell. Més tard la Normal, obtenint el títol de mestre a l'Escola Superior del Magisteri de Madrid. La seva vocació ja era ben definida. També la influència extraordinàriament positiva dels seus professors fou molt profitosa en la formació del seu caràcter.

Girona deu al desvetllament d'un gran mestre, Cassià Costal, i als seus deixebles Pere Rosselló i els seus companys d'estudis, la creació de les Escoles Normals masculina i femenina. Un nou pla d'estudis obria camí a molts estudiants de Magisteri que ja d'ençà del 1914 es podrien titular després dels quatre cursos de carrera a Girona.

Però En Pere Rosselló era home de grans inquietuds dins la seva professió i el món li era petit. Es traslladà a Ginebra per a seguir els cursos de l'Institut «Jean-Jacques Rousseau», on es diplomà. Al seu retorn a Madrid treballà abundantment amb en Cèsar de Madariaga a la Secció Psicològica de l'Institut d'Orientació Professional.

Novament tornà a Ginebra a l'estiu del 1924 per a seguir un curset de vacances. En aquest viatge es decidiria l'esdevenidor del pedagóg gironí i la seva permanència a Suïssa. Aquell estiu va conèixer la que més tard compartiria la seva vida fent-la la seva esposa: Susanne M. Rahm i aquesta circumstància el va decidir a renunciar al treball que havia vingut realitzant a Madrid. Ara, però, començava la tasca universal del calongí extraordinari que havia d'enaltir la seva pàtria d'origen.

Collaborà amb els professors Eduard Clapèrède i Pierre Bovet en l'Oficina Internacional de l'Educació, de la qual ostentà el càrrec de Director adjunt. Més tard fou nomenat professor de Pedagogia Comparada a la Universitat de Ginebra. Cal fer constar que aquesta matèria s'impartia per primera vegada en una Uni-

La senyora Rosselló, conversant amb el Sr. Tena Artigas, Vice-president de la Comissió Nacional d'Espanya i l'UNESCO, i el Sr. Lluís M.ª Mestre, company i amic del gran pedagog.

versitat europea. Es doctorà en Ciències a la Universitat de Lausana.

La seva humanitat, ben manifesta sempre, el portà a crear un Servei de Llibres per als presoners d'ambdues bandes belligerants durant la segona guerra mundial. Això diu molt a favor del nostre pedagog.

El fet de dominar diverses llengües el portà a escriure en diferents periòdics i revistes, publicant articles de caire pedagògic i educatiu en francès, espanyol, anglès i català, gran part dels quals han estat traduïts en altres idiomes.

L'obra del gran calongí universal és molt extensa. L'any 1964 tenia publicats 26 volums de l'«Anuari Internacional de l'Educació», en anglès i francès; alguns d'aquests exemplars formen part del dipòsit bibliogràfic de l'Institut d'Estudis Calongins i de l'Escola Nacional que porta el seu nom. També té publicades les obres següents:

«Encuesta sobre la Inspección Escolar» (Madrid, 1922).

«Tests de description d'images chez l'enfant» (col·laboració amb Piaget).

«L'éducation comparée à un Service de la planification».

«Les Precurseurs du Bureau International d'Education» (anglès i francès) tesi del seu doctorat. Es troba a la biblioteca del Centre d'Estudis Calongins.

«Marc Antoine Julien de Paris, père de l'éducation comparée».

«Allons-nous vers une école d'action, de raison ou de passion?».

«Las teorías de las corrientes educativas». (Biblioteca Centre d'Estudis Calongins).

«Les reformes scolaires en 1954-55». (Biblioteca Centre d'Estudis Calongins).

Tanmateix es troba molta bibliografia que fa esment de l'obra exemplar de Pere Rosselló i que tot aquell que tingui interès per la mateixa, la trobarà a la citada Biblioteca del Centre d'Estudis Calongins.

Pere Rosselló, ja en vida pogué tenir la satisfacció de veure la seva tasca reconeguda. L'any 1959, diverses entitats i companys li tributaren un homenatge amb un llibre titulat: «Thoughts on Comparative Education, un Festschrift for Pere Rosselló». També molts països li van valorar els seus mèrits atorgant-li condecoracions. No podia mancar la de la seva pàtria i el govern espanyol concedí al fill absent la medalla i posteriorment la Gran Creu de l'Ordre d'Alfons X el Savi.

Malgrat la llarga permanència en país estranger, mai no oblidà el seu poble natal i cada estiu es desplaçava amb la família a Calonge, concretament, a la platja de Can Cristus on tenien la propietat. Això sí, mai deixava d'interessar-se pels problemes d'ordre educatiu de la vila. Allà on fos, sempre feia esment de Calonge. Un seu condeixeble, una altra vida dedicada de ple al magisteri i fill també de la població, l'August Viladesau, resident avui a Puigcerdà, explicava que fa cosa d'uns vint anys va anar a Madrid per donar una confe-

rència. Fou entrevistat per la periodista Josefa Carabias la qual va preguntar-li el motiu pel qual havia estudiat per mestre. En Pere Rosselló li contestà que es devia a tres causes: Primera i molt principal: per vocació; segona: Per haver viscut al carrer de l'Educació (Calonge era en aquell temps l'únic poble del país que havia dedicat aquest nom a un carrer); i tercera: Perquè el fet que al seu poble hi havia més de trenta nois que estudiaven Magisteri l'influencià tanmateix.

Calonge ha respot com calia a l'orgull de comptar entre els seus fills una personalitat de vàlua i li ha dedicat un sentit i merescut homenatge. El 4 de març tot el poble s'unia als actes organitzats en honor seu. L'ambient de festa imperava arreu i tothom parlava d'En Rosselló com a cosa pròpia. Sota la fina pluja, la seva esposa descobria emocionada la placa que era col·locada a la casa on va néixer aquest fill insigne. Poc després, el batlle en funcions de Calonge, senyor Vidal, li lliurava el pergami que acreditava l'espòs com a FILL PREDILECTE DE LA VILA.

L'acte acadèmic celebrat a les escoles tingué un relleu extraordinari. Personalitats destacades del món cultural i científic es desplaçaren expressament per unir-se a l'homenatge pòstum que el poble ofrenava al pedagóg de fama universal. Tots els parlaments foren per enaltir

l'obra i la tasca d'aquesta figura extraordinària. D'entre els discursos trobem adient alludir a les paraules emeses per la Inspectora d'E.G.B. de la Zcna, senyoreta Maria Serra, la qual evocà la figura senyera del Dr. Rosselló, ressaltant la seva ponderació i mesura del SENY a casa i fora de casa. Va destacar que la veu de l'il·lustre calongí havia obtingut ampli ressò i que molts dels seus postulats són avui una felicitat realitat en el nom educacional. Considerà la senyoreta Serra que el Dr. Rosselló havia estat un gran peoner en la Pedagogia comparada, dinàmica i funcional, eixida de «la influència mútua de l'Escola i la vida» i de la «interdependència dels fets educatius», premises que quedaven ben paleses en la seva obra «Les corrents educatives».

En el transcurs de l'acte es descobrí un bust del mestre Rosselló, magnífica obra de l'escultor calongí Antoni Delgado, que perpetuarà la memòria d'aquell fill preclar en «el lloc més volgut per ell: l'Escola» com amb molt d'encert va dir el cronista local senyor Pere Caner.

La Coral Polifònica sota la direcció del mestre Josep Viader —Director de l'Escola Normal—, es sumà a l'acte i les curoses veus dels seus components posaren el punt final melòdic a l'homenatge entranyable d'un poble que sap honorar i reconèixer les virtuts i mèrits dels seus fills.

La casa natal de Pere Rosselló i Blanch.